

Bryssel, 20. toukokuuta 2021
(OR. en)

8949/21

AGRI 229
FAO 17
COAFR 131
COHAFA 50
CONUN 74
ENV 323
CLIMA 117
SUSTDEV 67
DEVGEN 99
RELEX 453
SAN 310

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Ehdotus neuvoston päätelmiksi EU:n prioriteeteista YK:n
ruokajärjestelmähuippukokousta 2021 varten
– Hyväksyminen

1. YK:n pääsihteerin António Guterres on kutsunut vuonna 2021 koolle ruokajärjestelmähuippukokouksen osana YK:n toiminnan vuosikymmentä, jonka pyrkimyksenä on saavuttaa kestävä kehitys tavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Huippukokous on määrä pitää YK:n 76. yleiskokouksen (14.–30. syyskuuta 2021) yhteydessä. Sitä edeltää kolmipäiväinen valmisteleva kokous, jonka Italia järjestää 26.–28. heinäkuuta 2021 Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) päätoimipaikassa Roomassa.
2. Ruokajärjestelmähuippukokouksen tarkoituksena on käynnistää, osana laajempaa YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaa, rohkeita toimia maailman ruoan tuotanto- ja kulutustapojen muuttamiseksi, jotta varmistetaan jatkuvat valmiudet ruokkia maailman kasvavaa väestöä kestäväällä tavalla. Huippukokouksen merkitys on korostunut covid-19-kriisin yhteydessä, sillä kriisi lisää entisestään eroja riittävän ravitsevan ja terveellisen ruoan saatavuudessa maailmanlaajuisesti.

3. Huippukokousprosessi kokoaa yhteen kansallisten hallitusten ja YK:n eri elinten poliittiset päättäjät ja asiantuntijat sekä kansalaisyhteiskunnan, yksityisen sektorin ja tiede- ja akateemisen maailman keskeiset toimijat ja sidosryhmät. Lisäksi YK:n jäseniä on kannustettu järjestämään kansallisia ruokajärjestelmiä koskevia vuoropuheluja, jotta ihmisille tarjottaisiin mahdollisuus osallistua aktiivisesti huippukokoukseen, sillä periaatteena on, että kaikkien on ryhdyttävä toimiin maailman ruokajärjestelmien muuttamiseksi.
4. Koordinointiryhmä (FAO) aloitti vuoden 2020 jälkipuoliskolla Saksan puheenjohtajuuskaudella keskustelut, joiden tarkoituksena oli laatia neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista ruokajärjestelmähuippukokousta varten. Työryhmä totesi erityisesti, että huippukokouksella on keskeinen merkitys, kun edistetään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa ja siihen liittyvissä strategioissa ja toimintasuunnitelmissa, erityisesti Pellolta pöytään -strategiassa ja EU:n biodiversiteettistrategiassa, esitettyä EU:n visiota kestävästä, ilmastoneutraalista ja resurssitehokkaasta tulevaisuudesta.
5. Puheenjohtajavaltio Portugali jatkoi keskusteluja 1. tammikuuta 2021 alkaen puheenjohtajavaltio Saksan tekemän kattavan valmistelutyön pohjalta ja kannusti valtuuskuntia varmistamaan laaja-alaisen koordinoinnin eri politiikan alojen välillä kansallisella tasolla.
6. Koordinointiryhmä (FAO) pääsi 5. toukokuuta 2021 yhteisymmärrykseen tämän ilmoituksen liitteessä olevasta ehdotuksesta neuvoston päätelmien lopulliseksi tekstiksi.
7. Pysyvien edustajien komitea vahvisti kokouksessaan 19. toukokuuta 2021 koordinointityöryhmän (FAO) saavuttaman yhteisymmärryksen ja hyväksyi ehdotuksen neuvoston päätelmiksi.
8. Neuvostoa pyydetään näin ollen hyväksymään tämän ilmoituksen liitteenä oleva ehdotus neuvoston päätelmiksi tulevassa istunnossaan 26.–27. toukokuuta 2021 (maatalous ja kalastus).

EHDOTUS:
Neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista
YK:n ruokajärjestelmähuippukokousta 2021 varten

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

PALAUTTAA MIELEEN

- 17. kesäkuuta 2019 annetut neuvoston päätelmät "Sääntöihin perustuvaa monenvälisyyttä vahvistava EU:n toiminta" (10341/19);
- 8. heinäkuuta 2019 annetut neuvoston päätelmät "Kestävän kehityksen tukeminen maailmanlaajuisesti" (10997/19);
- 10. joulukuuta 2019 annetut neuvoston päätelmät "Kohti kestävä Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä – tähänastinen edistyminen ja seuraavat toimet" (14835/19);
- 19. lokakuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät Pellolta pöytään -strategiasta (12099/20);
- 23. lokakuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät "Luonnon monimuotoisuus – kiireellisten toimien tarve" (12210/20);
- 17. joulukuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät "Tehdään elpymisestä kiertotalous- ja ympäristömyönteistä" (14167/20);
- 29. marraskuuta 2019 annetut neuvoston päätelmät päivitetystä biotalousstrategiasta (14594/19);
- 25. marraskuuta 2019 annetut neuvoston päätelmät ravitsemusta koskevan toimintasuunnitelman neljännessä tilannekatsauksesta (14457/19);
- 26. marraskuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät "Maailmanlaajuisen elintarvike- ja ravitsemusturvan vahvistaminen" (14554/18);
- 18. kesäkuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät EU:n ja sen jäsenvaltioiden keskipitkän aikavälin prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestöä (FAO) varten (asiak. 10227/18);

1. TOISTAA täyden sitoutumisensa kestävän kehityksen toimintaohjelmaan Agenda 2030, ilmastomuutosta koskevaan YK:n puitesopimukseen (UNFCCC), Pariisin sopimukseen ja biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen ja VAHVISTAA horjumattoman tukensa toiminnan vuosikymmenelle tahtotilan vahvistamiseksi kohti kestävän kehityksen 17 tavoitteen saavuttamista vuoteen 2030 mennessä. Jatkamme tiivistä yhteistyötä YK:n kanssa sääntöihin perustuvien monenvälisten toimien edistämiseksi ja vahvistamiseksi köyhyyden, nälän ja virheravitsemuksen poistamiseksi, maapallon suojelemiseksi ja sen varmistamiseksi, että kaikki ihmiset saavat nauttia rauhasta ja vauraudesta, ihmisoikeuksien ja ihmisarvon täysimääräisen kunnioittamisen pohjalta.
2. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI YK:n pääsihteerin aloitteeseen kutsua koolle toiminnan vuosikymmenen yhteydessä ruokajärjestelmähuippukokous. Sen myötä on tarkoitus käynnistää rohkeita toimia maailman ruoan tuotanto- ja kulutustapojen muuttamiseksi, jotta voimme turvata kestävät valmiutemme tuottaa – maapallon resurssien rajoissa – riittävää, turvallista ja kohtuuhintaista ruokaa ja terveellinen ruokavalio kaikille. Kestävien ruokajärjestelmien synnyttämisellä ja terveellisten ravitsemusmallien omaksumisella on keskeinen merkitys Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamisessa.
3. ANTAA ARVOA huippukokouksen ihmiskeskeiselle ja ratkaisuhakuiselle luonteelle. Se tarjoaa maailmanlaajuiselle yhteisölle tilaisuuden vastata yhdessä nykyisten ruokajärjestelmien systeemiin ja toisiinsa yhteydessä oleviin haasteisiin. Huippukokouksella on keskeistä merkitystä myös paremmalle ja vihreämmälle jälleenrakentamiselle ja toipumiselle covid-19-kriisistä ja sen haitallisista sosioekonomisista vaikutuksista, jotka pahentavat eriarvoisuutta ja heikkoa ruokaturvaa ja virheravitsemusta.
4. ON TÄYSIN SITOUTUNUT työskentelemään maailman kaikkien alueiden maiden ja kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa, jotta huippukokouksessa päästäisiin kunnianhimoiseen lopputulokseen ja tehokkaihin jatkotoimiin yleisten ihmisoikeusperiaatteiden ja oikeus ruokaan -periaatteen pohjalta. Olemme valmiit panostamaan tähän yhteiseen pyrkimykseen toteuttamalla Agenda 2030 -toimintaohjelmaa ja kestävän, ilmastoneutraalin ja resurssitehokkaan tulevaisuuden visiota, joka on esitetty Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa¹ ja siihen liittyvissä strategioissa ja toimintaohjelmissa, erityisesti Pellolta pöytään -strategiassa² ja vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa³ sekä EU:n metsiin liittyvissä politiikoissa ja EU:n yhteisissä maatalous- ja kalastuspolitiikoissa.

¹ [15051/19 + ADD 1](#), [EUCO 9/19](#), [EUCO 29/19](#), [EUCO 22/20](#).

² [8280/20](#) ja [12099/20](#).

³ [8219/20](#) ja [12210/20](#).

5. TOISTAA sitoumuksensa yhteistyönsä vakiinnuttamiseen ja vahvistamiseen kaikkien ruokajärjestelmähuippukokoukseen ja sen jatkotoimiin osallistuvien YK:n elinten ja virastojen kanssa ja kannustaa niitä toimimaan tiiviissä yhteistyössä "Yksi YK" -hengessä.
6. KOROSTAA seuraavia yleisiä periaatteita ja keskeisiä prioriteetteja YK:n ruokajärjestelmähuippukokouksen 2021 yhteydessä:

RUOKAJÄRJESTELMIEN MUUTTAMINEN: YLEISIÄ PERIAATTEITA

7. Ruokajärjestelmät ovat elintärkeitä ihmisten elämälle, terveydelle ja hyvinvoinnille. Niillä on myös perinpohjainen vaikutus maapallon luonnonvaroihin ja ekosysteemeihin. Nykyisiin ruokajärjestelmiin sisältyy usein rakenteellisia **heikkouksia ja kestäättömiä suuntauksia**, jotka yhdessä terveellisen ruokavalion⁴ nykyisen **eriarvoisen** saatavuuden kanssa vaativat **yhteisten toimien vauhdittamista**.
8. Agenda 2030 -toimintaohjelman yleisen "ketään ei jätetä" -periaatteen mukaisesti globaalien ruokajärjestelmien siirtymän on oltava **tasapuolinen ja osallistava ja ihmisoikeusperustainen**. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä köyhimpiin ja haavoittuvimpiin sekä paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen oikeuksiin.
9. Tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan puuttua **heikon ruokaturvan ja virheravitsemuksen perimmäisiin syihin ja keskeisiin aiheuttajiin** maailmanlaajuisesti, erityisesti köyhyyteen, eriarvoisuuteen, ilmastonmuutokseen, biodiversiteetin köyhtymiseen, pakkomuuttoon ja konflikteihin. Tässä yhteydessä on harkittava huolellisesti ruokaturvan ja ravitsemuksen varmistamista hauraissa ja humanitaarisissa olosuhteissa, joita on tarkasteltava **yhdennetystä humanitaarisesta, kehityksen ja rauhan näkökulmasta** kaikilla tasoilla. Samoin tarvitaan jatkuvia toimia, joilla vastataan heikon ruokaturvan syklisiin vaikutuksiin ja parannetaan **humanitaarista ruoka-apua** haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten ja yhteisöjen tukemiseksi konfliktiolosuhteissa.
10. Naisilla on keskeinen, joskin aliarvostettu myötävaikutus ruokaturvan ja ravitsemuksen varmistamiseen maailmanlaajuisesti. **Sukupuolten tasa-arvon saavuttamisella** ja sosioekonomisten ja muiden esteiden poistamisella on edelleen ratkaiseva merkitys **naisten ja tyttöjen oikeuksien ja mahdollisuuksien vahvistamisessa**, jotta he voivat toimia täysipainoisesti ruokajärjestelmien muutoksessa.

⁴ [CFS Voluntary Guidelines for Food Systems and Nutrition](#): Maailman ruokaturvakomitean (CFS) vapaaehtoiset ohjeistot ruokajärjestelmistä ja ravitsemuksesta. Niiden mukaisesti terveelliselle ruokavaliolle on ominaista turvallisuus, monipuolisuus, tasapainoisuus ja ravitsevuus.

11. Ruokajärjestelmien muuttamiseen liittyvät haasteet ovat tiiviisti yhteydessä **kestävyyden, biodiversiteetin ja ilmastomuutoksen laajempiin** maailmanlaajuisiin haasteisiin. Maailmanlaajuisilla toimilla olisi pyrittävä sekä kannustamaan **aktiivista osallistumista** että puuttumaan **kaikkien toimijoiden vastuuseen ruokajärjestelmän kaikissa vaiheissa**, joita ovat tuotanto, jalostus, varastointi, jakelu, kulutus ja hävittäminen.
12. Muutoksen kohti kestäviä ja resiliентtejä elintarvikejärjestelmiä tulee perustua **kokonaisvaltaiseen ja systeemiseen toimintamalliin. Tutkimus ja innovointi** tukevat muutosta. Tämä edellyttää **tieteeseen ja näyttöön perustuvien menetelmien** parempaa hyödyntämistä ja parantamista ruoan taloudellisten, ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten ulkoisvaikutusten arvioimiseksi, mukaan lukien ruoan piilokustannukset erityisesti ympäristön ja terveyden kannalta, sekä parempaa yhteistä ymmärrystä ruokajärjestelmien eri ulottuvuuksien sisäisistä ja keskinäisistä synergioista ja potentiaalisista kompromisseista. Erityistä huomiota on kiinnitettävä **tutkimusyhteistyön** tukemiseen ja **tieteen ja politiikan välisen vuorovaikutuksen** tiivistämiseen ottaen asianmukaisesti huomioon perinteinen ja alkuperäinen tietous.
13. Vahva ja yhdenmukainen **useita sidosryhmiä käsittävä lähestymistapa**, joka perustuu kaikilla tasoilla julkisten ja yksityisten toimijoiden, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, tietoon keskittyvien laitosten ja päätöksentekijöiden vuoropuheluun ja kumppanuuksiin, on keskeisellä sijalla ruoan tuotanto- ja kulutusmallien uudistamisessa. On ehdottoman tärkeää varmistaa **kaikkien sidosryhmien aktiivinen osallistuminen** tasapuolisin ehdoin, myös **mahdollistavan toimintaympäristön** sekä asianmukaisten taloudellisten ja rahoituksellisten kannustimien avulla.
14. Sekä yksityisten että julkisten toimijoiden **riittävät vastuulliset investoinnit** kaikilla tasoilla ovat avainasemassa, jotta voidaan varmistaa toimivat ruokajärjestelmät ja vahvistaa alueellisia ja paikallisia markkinoita. Tässä yhteydessä tarvitaan määrätietoisia toimia, joilla kannustetaan ottamaan käyttöön ja soveltamaan **kansainvälisiä välineitä** sellaisten ruokaturvaan ja ravitsemukseen suuntautuvien **vastuullisten investointien edistämiseksi**, jotka kunnioittavat ihmisoikeuksia⁵, varmistavat maa- ja metsätalouden hallinnan oikeudenmukaisuuden ja läpinäkyvyyden⁶ sekä noudattavat ilmasto- ja ympäristötavoitteita.

⁵ Erityisesti Maailman ruokaturvakomitean (CFS) vastuullisia investointeja maatalouteen ja ruokajärjestelmiin koskevat periaatteet [CFS Principles for Responsible Investment in Agriculture and Food Systems](#).

⁶ Erityisesti Maailman ruokaturvakomitean (CFS) vapaaehtoiset maa- ja luonnonvaraoikeuksien hyvää hallintaa koskevat ohjeistot [CFS Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security](#).

15. Ruokajärjestelmien muutoksessa olisi otettava asianmukaisesti huomioon **maaseutu- ja kaupunkialueiden yhteys** sekä alueiden monimuotoisuus ja niiden erityiset vahvuudet ja heikkoudet. Tässä yhteydessä **alueellisesta ja alhaalta ylös -tarkastelusta**, jossa otetaan huomioon paikalliset haasteet ja hyödynnetään paikallisia voimavaroja, saattaa olla merkittävää hyötyä.

RUOKAJÄRJESTELMÄHUIPPUKOKOUKSEN KESKEISIÄ PRIORITEETTEJA

16. Yleisten ihmisoikeusperiaatteiden ja erityisesti oikeus ruokaan -periaatteen mukaisesti EU⁷ on sitoutunut työskentelemään kumppaneidensa kanssa ruokajärjestelmähuippukokouksen tavoitteiden parissa, jotta tuetaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista.
17. EU korostaa huippukokouksen seuraavia läpileikkaavia prioriteetteja, joita olisi käsiteltävä kokonaisvaltaisesti ja yhdenmukaisesti.

Kestävyyden ja resilienssin vahvistaminen

18. Maatalouden, kalastuksen ja vesiviljelyn on varmistettava kestävällä tavalla ruokaturva ja ravitsemus maailman kasvavalle väestölle. Tämä vaatii luopumista ei-kestävistä tuotantomenetelmistä ja -käytännöistä sekä **luontoon perustuvien ratkaisujen ja ekosysteemilähtöisten toimien**, kuten agroekologisten käytäntöjen, luonnonmukaisen maatalouden ja peltometsäviljelyn, laajentamista sekä entistä suurempia valmiuksia yhdenmukaiseen maankäytön suunnitteluun ja hallintaan. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että **vähennetään maaperän huonontumista** ja parannetaan **maaperän terveyttä**. Lisäksi makeavesivarojen lisääntynyt käyttö yhdistettynä tiheämmin toistuviin ja paheneviin kuivuusjaksoihin vaatii rohkeita toimia, joilla edistetään **kestävää ja yhdenmukaisesti vesivarojen hoitoa**, tehostetaan vedenkäyttöä ja ehkäistään makean veden ja maaperän pilaantumista.
19. Vahvat **maatalous- ja elintarvikepolitiikat** sekä vaikuttavat globaalit puitteet luonnonvarojen, myös geenivarojen, kestävän käytön edistämiseksi ovat avainasemassa tuettaessa siirtymistä kestäviin ja resilientteihin ruokajärjestelmiin.

⁷ Tässä asiakirjassa ilmauksen 'EU' käytössä ei oteta ennakolta kantaa siihen, kuuluuko toimivalta EU:lle, EU:lle ja sen jäsenvaltioille vaiko yksinomaan jäsenvaltioille.

Alueellisten toimien ohella **oikeudenmukaista ja läpinäkyvää tuotantoa koskevat järjestelmät ja ympäristösertifiointi- ja laatu järjestelmät** ovat tärkeitä välineitä, joita voidaan käyttää tähän tarkoitukseen. Vastaavasti olisi, myös vähennystavoitteiden avulla, vahvistettava toimenpiteitä, joilla tehostetaan **lannoitteiden, torjunta-aineiden ja mikrobilääkkeiden vastuullista ja kestävää käyttöä**.

20. Valtamerten ja makean veden sekä meriekosysteemien suojeleminen on keskeisellä sijalla ruoan tuottamiseksi kestävä ja terveellinen ruokavalion tarpeisiin. Koska **kalastuksella ja vesiviljelyllä** on tässä ratkaiseva merkitys, tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan kehittää kestäviä tapoja hoitaa globaaleja kala- ja äyriäisvaroja. Tällä alalla tehtävässä työssä on keskityttävä **kalakantojen säilyttämiseen ja kestäväan käyttöön**, laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen lopettamiseen nollatoleranssia koskevan lähestymistavan mukaisesti ja liikakalastuksen torjuntaan ja ympäristöhaittavaikutusten ehkäisemiseen. Huippukokouksessa olisi kannustettava **yhteistyöhön** käytännön toimenpiteissä, joilla varmistetaan **kalastuksen tulokellinen hoito ja vesiviljelyn kestävä kehitys**, myös asianomaisissa arvoketjuissa, kestävien ja resilienssien ruokajärjestelmien tukemiseksi.
21. **Biodiversiteetti ja ruokajärjestelmät** ovat hyvin toisistaan riippuvaisia. Biodiversiteetin köyhtyminen ja kemiallisten tuotantopanosten ja jätteen huono hallinta ovat vakava uhka pitkän aikavälin ruoantuotantokapasiteetille ja ruokajärjestelmien resilienssille. Tarvitaan kiireellisiä toimia, jotta voidaan puuttua **biodiversiteetin köyhtymistä** ruoantuotannon ja -kulutuksen puitteissa suoraan tai välillisesti edistäviin tekijöihin. Tässä yhteydessä on ratkaisevan tärkeää vähentää riippuvuutta **torjunta-aineista ja ravinteiden liikakäyttöä**, suojella ja käyttää kestäväällä tavalla **maatalouden biologista monimuotoisuutta**, myös agroekologisten käytäntöjen ja luonnonmukaisen maatalouden avulla, sekä puuttua **pölyttäjien vähenemisen** perimmäisiin syihin, koska pölyttäjät ovat elintärkeitä ekosysteemiterveydelle ja ruokaturvalle. Tässä yhteydessä EU korostaa, että on tärkeää päästä biodiversiteettisopimuksen sopimuspuolten 15. konferenssissa⁸ yhteisymmärrykseen muutoksista tuovasta ja kunnianhimoisesta **vuoden 2020 jälkeisestä maailmanlaajuisesta biodiversiteettikehyksestä**.

⁸ Biodiversiteettisopimuksen sopimuspuolten 15. konferenssi.

22. **Metsät ja peltometsäviljelyjärjestelmät** myötävaikuttavat ruokaturvaan ja ravintoon monin tavoin sekä suoraan että välillisesti. On ryhdyttävä tehostettuihin yhteisiin toimiin YK:n metsästrategian 2017–2030 täytäntöönpanoa varten, jotta pysäytetään **maailmanlaajuinen metsäkato ja metsien tilan heikkeneminen**, mukaan lukien **laittomat hakkuut**, ja hoitaa metsiä kestäväällä tavalla ottaen asianmukaisesti huomioon aarniometsien ja vanhojen metsien suojelu. Koska maatalouden laajentuminen on yksi maailmanlaajuisen metsäkadon suurimmista aiheuttajista, on äärimmäisen tärkeää varmistaa **läpinäkyvät ja kestävät toimitusketjut** muun muassa minimoimalla metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen yhteydessä olevien tuotteiden markkinoille saattamisen riski. Tätä varten huippukokouksessa olisi lujitettava **kahden- ja monenvälistä yhteistyötä** politiikoissa ja toimissa, joilla kannustetaan maita panemaan täytäntöön ja valvomaan kunnianhimoisia, oikeudenmukaisia ja tuloskeskeisiä politiikkoja metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen pysäyttämiseksi.
23. Ilmastonmuutos vaikuttaa suuresti **ruokajärjestelmiin**, jotka puolestaan vauhdittavat **ilmastonmuutosta** merkittävästi. Vastuulliset investoinnit, innovointi ja digitaaliteknologia tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia **ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sen hillitsemiseen** ruokajärjestelmissä. Huippukokouksen olisi käynnistettävä **ratkaisuja, innovaatioita ja parhaita käytäntöjä**, joita voidaan laajentaa ja joiden avulla voidaan pysyvästi poistaa nälkä ja vastata ilmasto- ja kestävyystavoitteisiin kokonaisvaltaisesti ja kauttaaltaan ruokajärjestelmissä. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota sen varmistamiseen, että innovaatiot ovat köyhimpien ja haavoittuvimmassa asemassa olevien maiden ja yhteisöjen saatavilla ja saavutettavissa.
24. **Oikeudenmukainen siirtyminen kiertotalouteen** voi edistää merkittävästi kestäviä ja resilienttejä ruokajärjestelmiä. On pyrittävä yhä voimallisemmin vähentämään uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä ja vahvistamaan **biopohjaisia aloja** muun muassa mahdollistamalla vastuullisia investointeja ja avaamalla markkinoita sekä lisäämällä biomassan kestävää tuotantoa ja jalostusta. Lisäksi **kestävien proteiininlähteiden potentiaalin kehittämisellä jatkossakin** on tärkeä rooli globaalissa ruokahuollossa.

25. **Ruokahävikin ja -jätteen määrän vähentäminen** merkittävästi **nykyisestä** on ehdottoman tärkeää siirryttäessä kohti kestäviä ruokajärjestelmiä. Jotta saavutetaan vuodelle 2030 asetettu globaali tavoite ruokajätteen puolittamisesta vähittäis- ja kuluttajatasoilla ja ruokahävikin vähentämisestä tuotanto- ja toimitusketjuissa (mukaan lukien sadonkorjuun jälkeinen hävikki), on kiinnitettävä erityistä huomiota alojen väliseen sekä julkisen ja yksityisen sektorin väliseen yhteistyöhön; koulutus- ja valistustoimenpiteiden tukemiseen; elintarvikepakkausten resurssitehokkaan ja kiertoon perustuvan suunnittelun edistämiseen; sivutuotteiden turvalliseen käyttöön ja ruokajätteen kierrätykseen; tuotteiden säilyvyyden vastuulliseen parantamiseen ja ruokahävikkiä ja -jätettä koskevan seurannan ja raportoinnin tehostamiseen koko elintarvikeketjussa.
26. On ratkaisevan tärkeää varmistaa alkutuottajille ja kaikille koko elintarvikeketjussa työskenteleville **kohtuullinen toimeentulo ja elintaso**, myös sosiaalisen suojelun toimenpitein. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä **pienviljelijöiden, perheviljelijöiden ja pientuottajien** tärkeään rooliin **kalastuksessa ja vesiviljelyssä sekä metsätaloudessa**. Jotta he voisivat hyödyntää täysimääräisesti potentiaaliaan edistää siirtymistä kestäviin ruokajärjestelmiin, on olennaista suoda heille paremmat mahdollisuudet markkinoillepääsyyn, tuotantoresursseihin ja -panoksiin, rahoitukseen ja vakuutuksiin; tarjota heille parempi maa- ja luonnonvaraoikeuksien hallinta, oikeudenmukaiset työolot ja kunnolliset hygieniatilat; parantaa heidän kohdallaan tutkimuksen, tietämyksen, teknologian ja innovoinnin saatavuutta; ja tunnustaa paikallisten ja lyhyiden toimitusketjujen rooli.
27. Osallistava siirtymäprosessi edellyttää **alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen** keskeisen roolin asianmukaista tunnustamista ruokajärjestelmissä, myös lisäämällä niiden vaikutusvaltaa ja suojelemalla niiden oikeuksia. On myös hyvin tärkeää parantaa maaseutualueilla **naisten ja nuorten** tulevaisuudennäkymiä ja elintasoja. Huippukokouksessa olisi korostettava tuettujen ja nopeutettujen toimien tarvetta tässä yhteydessä.
28. Tarvitaan jatkuvia toimia vastata puutteelliseen ruokaturvaan ja virheravitsemukseen hätätilanteissa ja pitkittyneissä kriisitilanteissa. Tässä suhteessa **humanitaarinen ruoka-apu** on keskeinen osa ruoansaannin turvaamista, sillä se suojelee ihmishenkiä ja elinkeinoja ja mahdollistaa nopeamman elpymisen.

On tehtävä enemmän, jotta voidaan edistää **tehokkaampia ruoka-apumekanismeja**, kuten ennakoivia toimia, käteissiirtoja ja ruoan paikallista hankintaa, jotka voivat myös auttaa vähentämään humanitaaristen toimien ympäristövaikutuksia ja tukea paikallisia ruokajärjestelmiä.

Terveellisen ruokavalion edistäminen kestävien ruokajärjestelmien avulla

29. Nykyisistä **ruoankulutusmalleista** on saatava kestävämpiä. Kuluttajilla on tässä ratkaiseva rooli. Ruokajärjestelmien globaaleihin muutostoiimiin olisi kuuluttava erottamattomana osana kestävien, turvallisten, terveellisten ja monipuolisten ruokavaliomallien, kasviperäinen ruoka mukaan luettuna, tukeminen ja edistäminen **elintarvikeympäristön parantamisen, kasvatuksen, tietoisuuden lisäämisen ja tiedonsaannin avulla**. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota selkeän kuluttajatiedottamisen edistämiseen erityisesti läpinäkyvien **merkintäjärjestelmien** ja ravitsemuskasvatuksen avulla.
30. Nälän poistamiseen ja heikon ruokaturvan torjumiseen edelleen suuntautuvien yhteisten toimien ohella on kiinnitettävä erityistä huomiota **virheravitsemuksen** kaikissa muodoissaan lisäämään kuormitukseen, myös aliravitsemuksen sekä **ylipainon, lihavuuden** ja muiden **ruokavalioon liittyvien** tarttumattomien **tautien** rinnakkaiseen esiintymiseen. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä **lasten ja nuorten** tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen tarvittavaan ruokavalioon, myös koulujen ravitsemusohjelmien avulla. Kansainvälinen ohjeistus terveellisen ruokavalion edistämistoimiksi on erityisen tärkeää erityisesti köyhimmille ja vanhuksille sekä epävakaisissa tilanteissa eläville naisille ja lapsille. EU tukee ruokavalion monipuolisuuden vähimmäistasoa mittaavien indikaattorien laajennettua käyttöä erilaisten ruokavalioiden kulutuksen seuraamiseksi eri väestöryhmien keskuudessa.
31. Vastuullisilla **markkinointikäytännöillä** ja kohdennetuilla **hinnoittelutoimilla** voi olla tärkeä rooli ihmisten ohjaamisessa hyviin ruokavalintoihin. Samalla edistetään **markkinoiden läpinäkyvyyttä** ja oikeudenmukaisempaa korvausta tuottajille. Erityistä huomiota on kiinnitettävä vastaavasti **kestävien julkisten ja yksityisten hankintapolitiikkojen** parempaan hyödyntämiseen ja vapaaehtoisten kestävyiden takaavien vaatimusten sisällyttämiseen näihin politiikkoihin.

32. Huippukokouksen olisi kannustettava tuloksellisiin toimenpiteisiin, joilla parannetaan **terveellisen ruokavalion saavutettavuutta ja kohtuuhintaisuutta kestävien ruokajärjestelmien avulla**, myös haavoittuville ryhmille.

Elintarvikeeturvallisuuden ja kansanterveyden lujittaminen

33. On äärimmäisen tärkeää varmistaa kuluttajille ruoan turvallisuus. Tämän vuoksi on pystyttävä asianmukaisesti **jäljittämään ruoka kauttaaltaan ruokaketjussa ja minimoimaan riskit**, myös jalostus- ja vähittäismyyntivaiheissa, ja tehokkaasti **torjumaan ruokapetoksia**. Tältä osin EU vahvistaa täyden tukensa **kansainvälisten standardointielinten**, erityisesti Codex Alimentarius -komission, kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen (IPPC) puitteissa toimivan kasvinsuojelukomission (CPM) ja Maailman eläintautijärjestön (OIE) tärkeälle työlle. Näiden organisaatioiden toteuttamassa tiede- ja näyttöpohjaisten kansainvälisten standardien kehittämistyössä olisi otettava asianmukaisesti huomioon ruokajärjestelmien kestävyys.
34. Ruokajärjestelmien onnistuneessa muuttamisessa on keskeisenä vaatimuksena **yhteinen terveys -mallin** täysimääräinen täytäntöönpano, sillä ihmisten, eläinten, kasvien ja niille kaikille yhteisen ympäristön terveys kietoutuvat erottamattomasti toisiinsa. Tältä osin Maailman terveysjärjestön (WHO), Maailman eläintautijärjestön (OIE) ja Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) **kolmenvälistä yhteistyötä** olisi entisestään vahvistettava ja se olisi **laajennettava** kattamaan samoin ehdoin **Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelma (UNEP)**. Tässä yhteydessä EU on tyytyväinen äskettäin perustettuun **yhteinen terveys -asiantuntijoiden korkean tason paneeliin**, jossa ovat mukana FAO, OIE, WHO ja UNEP.
35. **Mikrobilääkeresistenssi** on perustavanlaatuinen uhka ihmisten ja eläinten terveydelle sekä turvallisen ja kestävä ruoan tuotannolle. EU aikoo jatkossakin voimakkaasti edistää **mikrobilääkkeiden vastuullista, maltillista ja kestävää käyttöä** ja toistaa kehotuksensa lopettaa asteittain mikrobilääkkeiden käyttö kasvun edistäjinä. Huippukokouksessa olisi korostettava kiireellistä tarvetta vauhdittaa globaaleja toimia vuonna **2015** hyväksytyn **mikrobilääkeresistenssin torjuntaa koskevan maailmanlaajuisen toimintasuunnitelman** täytäntöönpanossa yhteinen terveys -mallin avulla.

36. **Zoonoosien** ennaltaehkäisy ja niihin varautuminen on ratkaisevan tärkeää. EU korostaa tarvetta vahvistaa valvonta- ja reagointimekanismeja sekä laatia ja panna paremmin täytäntöön kansainvälisiä ohjeistoja tiukemmiksi turvallisuus- ja hygieniatoimenpiteiksi erityisesti Maailman eläintautijärjestön (OIE) puitteissa. Tässä yhteydessä olisi otettava täysimääräisesti huomioon **uusien zoonoosien ilmaantumis- ja tartuntariskit**, jotka liittyvät eläintuotantoon sekä ihmisten toimintaan suhteessa ekosysteemeihin ja luonnonvaraisiin lajeihin. Näiden riskien hillitsemiseksi tarvitaan lisätoimia muun muassa vahvistettuina toimenpiteinä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi.

Myötävaikuttaminen ruokajärjestelmien kestävyYTEEN ja resilienssiin kaupan avulla

37. Avoimella, läpinäkyvällä ja sääntöihin perustuvalla kansainvälisellä kaupalla, jossa noudatetaan Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjä sekä terveys- ja kasvinsuojeluvaatimuksia, on tärkeä tehtävä varmistettaessa, että kaikilla on kyky hankkia riittävästi turvallista ja terveellistä ruokaa. **Monenväliset ja kahdenväliset kauppasopimukset voivat olla merkittävä väline ruokajärjestelmiin liittyvien kunnianhimoisten kestävyystavoitteiden** saavuttamisessa erityisesti keskeisillä aloilla, joita ovat Pariisin sopimuksen ja biodiversiteettisopimuksen tuloksellinen täytäntöönpano; vesien, maan ja metsien kestävä hallinta; metsäkadon ja laittomasti korjatun puutavaran torjuntatoimet; mikrobilääkeresistenssin leviämisen estäminen ja ennaltaehkäisy; torjunta-aineiden kestävä ja maltillisen käytön edistäminen; eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja toiminta säällisten työolojen puolesta. EU jatkaa yhteistyötä kauppakumppaneidensa, erityisesti kehitysmaiden, kanssa ja tukee niitä siirtymisessä kestäviin ruokajärjestelmiin. EU toistaa myös kannattavansa pyrkimyksiä **uudistaa WTO:ta**, jotta kasvatettaisiin WTO:n panosta kestävä kehityksen hyväksi.
38. Kansainvälisen kaupan ohella olisi aiheellisesti tunnustettava se, miten **alueellisella ja paikallisella kaupalla** voidaan edistää kestäviä ja resilienttejä ruokajärjestelmiä, esimerkiksi **lyhyiden toimitusketjujen** ansiosta. **Alueellisten ja paikallisten markkinoiden** luominen ja vahvistaminen sekä markkinoillepääsyn parantaminen niiltä osin on äärimmäisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa paikallisten, alueellisten ja maailmanlaajuisten ruokajärjestelmien täydentävyys toisiinsa nähden ja näin parantaa sekä ruokajärjestelmien kestävyyttä että resilienssiä.

Uusia rahoitusratkaisuja ja liiketoimintamalleja

39. Kestävien ruokajärjestelmien edistämiseksi tarvitaan uusia **rahoitusratkaisuja ja liiketoimintamalleja** sidosryhmille, mukaan lukien tarvittaessa tuki sekarahoituksen, riskinjakomekanismien ja vakuutusjärjestelmien kautta. Näiden avulla olisi erityisesti helpotettava **rahoituksen saatavuutta kestäviin ja vastuullisiin, ruokajärjestelmiin kohdistuviin investointeihin**. Etusijalle olisi asetettava pientilalliset ja perheviljelijät sekä pienet ja keskisuuret yritykset. **Vastuuvollisuusmekanismit** ja suojatoimet mahdollisten eturistiriitojen ehkäisemiseksi ovat tässä keskeisellä sijalla.
40. Ympäristölle, biodiversiteetille ja ilmastolle haitalliset kannustimet olisi vaiheittain poistettava käytöstä. Tältä osin EU on tyytyväinen **YK:n ympäristötilinpitojärjestelmän** hyväksymiseen ja kehottaa jatkamaan toimia, joilla päätöksentekijät edistävät **luonnonpääoman tilinpitokäytännön** käyttöä läpi koko ruokajärjestelmän.

Tieteellisen tiedon parantaminen ja tieteen ja politiikan vahvan vuorovaikutuksen varmistaminen

41. Ruokajärjestelmien muuttamisen haasteiden ja mahdollisuuksien ymmärtämiseksi ja toiminnan prioriteettien määrittelemiseksi ruokajärjestelmiä olisi arvioitava yhä edelleen **tiede- ja näyttöpohjaisesti** globaali-, alue- ja maatasolla.
42. Vastaavasti tietoon perustuva päätöksenteko ruokajärjestelmien tulevaisuudesta edellyttää sitä, että hallitukset, yksityinen sektori, tutkimuslaitokset, kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja kuluttajat saavat asiasta **mahdollisimman perinpohjaisen teknisen ja sosioekonomisen käsityksen**, jonka yhteydessä tunnustetaan asianmukaisesti perinteinen ja alkuperäinen tietämys. EU on sitoutunut lisäämään **tietämystä, innovointia ja teknologian siirtoa** tältä osin.
43. Huippukokouksen olisi osaltaan **vahvistettava ruokajärjestelmien hallintaa** eri tasoilla, myös useiden sidosryhmien ja hallitusten välisten mekanismien avulla, ja varmistettava **tieteen ja politiikan vahva vuorovaikutus**, jotta voidaan tehdä kaikilta osin tietoon perustuvia, toimintaperiaatteita koskevia päätöksiä.

44. Tältä osin EU tunnustaa **Maailman ruokaturvakomitean (CFS)** ja sen **ruokaturvaa ja ravitsemusta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän** keskeisen roolin. Huippukokouksessa maita ja kaikkia sidosryhmiä olisi kannustettava Maailman ruokaturvakomitean ohjauskeinojen tehostettuun käyttöönottoa ja täytäntöönpanoon. Tältä osin EU korostaa erityisesti **ruokajärjestelmiä ja ravitsemusta koskevien Maailman ruokaturvakomitean äskettäin hyväksymien** vapaaehtoisten ohjeistojen merkitystä ja kehottaa panemaan ne täytäntöön laajamittaisesti.

HUIPPUKOKOUKSEN JATKOTOIMET

45. EU on sitoutunut saavuttamaan ruokajärjestelmähuippukokouksessa **kunnianhimoisen tuloksen**, joka vauhdittaa **ruokajärjestelmien muuttamista** oikeus ruokaan -periaatteen pohjalta. Muutos nojautuu **selkeässä ja toimintapainotteisessa ohjelmassa** kuvattuun yhteiseen visioon ja noudattaa kestävän kehityksen tavoitteiden seuranta- ja raportointijärjestelyjä.
46. Huippukokouksen tehokas seuranta edellyttää **lujaa YK:n yhteistyötä ja käynnissä olevien YK:n aloitteiden vahvistamista** kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämällä samalla toimien päällekkäisyyksiä. EU korostaa, että on tärkeää hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla **olemassa olevia hallitustenvälisiä ja institutionaalisia mekanismeja** sen varmistamiseksi, että huippukokouksen tulokset johtavat uusiin toimiin ja vievät eteenpäin, ja huippukokouksen vaikutuksen määrittämiseksi ja analysoimiseksi Agenda 2030 -toimintaohjelman laajemmassa yhteydessä. Tätä varten tarvitaan **tiivistä yhteistyötä ja koordinoitua** erityisesti seuraavien **asiaankuuluvien YK:n virastojen ja foorumien** kesken: YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö (FAO), Maatalouden kansainvälinen kehittämisrahasto (IFAD), Maailman ruokaohjelma (WFP), Maailman ruokaturvakomitea (CFS), Maailman terveysjärjestö (WHO), YK:n ympäristöohjelma (UNEP), YK:n aavikoitumissopimus (UNCCD), Maailman eläintautijärjestö (OIE), Codex Alimentarius -komissio ja kansainvälinen kasvinsuojeluyhteisö (IPPC).

47. Erityistä huomiota on kiinnitettävä sen varmistamiseen, että **huippukokouksen tulokset** otetaan asianmukaisesti huomioon **monenvälisissä aloitteissa ja tulevissa tapahtumissa**, esimerkiksi seuraavissa: Nutrition for Growth Summit (Tokio, joulukuu 2021), Global Aquaculture Conference (Shanghai, syyskuu 2021), COP 26 Climate Change Conference (Glasgow, marraskuu 2021), UNCBD COP 15 (Kunming, lokakuu 2021), UNCCD COP 15 (syyskuu 2021), UN Ocean Conference 2023 (Lissabon 2022), Stockholm 50+ (Tukholma 2022) ja 2023 UN Water Conference (New York, 22.–24.3.2023).

EU-tason toimet ja aloitteet

48. EU pyrkii näyttämään esimerkkiä huippukokouksen jälkeisen muutosprosessin edistämisessä yhdessä kumppaneidensa ja kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa ja on valmis suosimaan **liittoumia ja kumppanuuksia** tätä varten.
49. Osana laajempia ruokaturvaan ja ravitsemukseen liittyviä politiikkatoimiaan sekä Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi EU:ssa ja laajemmin EU pyrkii suhteissaan kauppakumppaneihinsa lisäämään painotusta kestäviin ruokajärjestelmiin, jotta voidaan yhdessä globaalisti toteuttaa menestyksekkäs siirtymä. Näin ollen EU aikoo sisällyttää parhaillaan neuvoteltavina oleviin **EU:n kauppasopimuksiin nimenomaisen luvun ruokajärjestelmien kestävydestä** ja vahvistaa yhteistyötä tällä alalla niiden maiden kanssa, jotka jo ovat tehneet kauppasopimuksia EU:n kanssa.
50. EU on myös sitoutunut jatkamaan ponnistelujaan **kestävän ja resilientin EU:n ruokajärjestelmän** kehittämiseksi ja on valmis jakamaan tietämystään, asiantuntemustaan ja kokemustaan kumppaneidensa kanssa. **Keskeiset lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimet ja aloitteet**, joista EU aikoo tätä varten huolehtia erityisesti **Euroopan vihreän kehityksen ohjelmansa ja Pellolta pöytään -strategiansa** puitteissa, ovat seuraavat:
- laaditaan kestäviä ruokajärjestelmiä koskeva EU:n lainsäädäntökehys;
 - laaditaan yhdessä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa käytäntönsäannot vastuullisesta yritystoiminnasta ja markkinoinnista;

- kehitetään sitovia ruokajätteen vähentämistavoitteita ruokajätteen uuden mittausmenetelmän pohjalta;
- laaditaan kestävää vesiviljelyä koskevat suuntaviivat, jotta varmistetaan kestävästi hoidetun vesiviljelyn tuloksena kestävä ruoantuotanto;
- valmistellaan lainsäädäntöä, jotta estetään tai minimoidaan metsäkatoon tai metsien tilan heikkenemiseen yhteydessä olevien tuotteiden saattaminen EU:n markkinoille, sekä lisäaloitteita metsäkadon pysäyttämiseksi ja kestävä metsänhoidon edistämiseksi;
- kehitetään toimenpiteitä luonnonmukaisen maatalouden piiriin kuuluvan maatalousmaan osuuden kasvattamiseksi, luonnonmukaisen vesiviljelyn ja luonnonmukaisten tuotteiden kulutuksen lisäämiseksi;
- kehitetään toimenpiteitä torjunta-aineita, mikrobilääkkeitä ja ravinnehävikkiä koskevien määrällisten vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi;
- käynnistetään aloitteita Horisontti Eurooppa -puiteohjelman puitteissa, jotta tuetaan kestäviä ruokajärjestelmiä koskevia kunnianhimoisia kansainvälisiä ja monialaisia tutkimus- ja innovointihankkeita (myös "Safe and Sustainable Food Systems for People, Planet & Climate" -kumppanuuden avulla);
- valmistellaan EU:n hiiliviljelyaloitetta hiilidioksidin poistojen sertifiointia varten vankan ja läpinäkyvän seurannan ja todentamisen pohjalta;
- laaditaan ehdotus, jonka tavoitteina ovat yhdenmukainen tieteeseen perustuva elintarvikkeiden pakkausten etupuolelle tehtävien merkintöjen järjestelmä ja kestäväpohjaiset merkintäpuitteet;
- käynnistetään aloitteita, joilla edistetään jalostettujen elintarvikkeiden uudelleenmuokkausta, myös asettamalla enimmäismäärät tietyille ravintoaineille, ja rajoitetaan sellaisten elintarvikkeiden menekinedistämistä, joiden suola-, sokeri- ja/tai rasvapitoisuus on korkea;
- tarkastellaan uudelleen EU:n maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden menekinedistämishjelmaa, EU:n koulujakeluohjelma mukaan luettuna, sekä EU:n tukea elintarvikehankinnoille, jotta edistetään terveellisen ja kestävä ruokavalion tuotantoa, saatavuutta ja omaksumista;

- parannetaan valmiutta ruokakriisien varalta, tehostetaan ennakoivia toimia ruokakriiseihin vastaamiseksi ja jatketaan Global Network against Food Crises -verkoston toiminnallistamista humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan toimintalinjalla.
-